

ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์*

21ST CENTURY MANAGEMENT SKILLS OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE BURIRAM SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE

นันทนา สืบเพ็ง¹, สุวิจักขณ์ มั่นสารนียธธรรม² และ สมเดช Sawandee³
Nantana Saubpang¹, Suvijuk Mansaraneeyatham² and Somdet Sawandee³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: nantanaaa1977@gmail.com

วันที่รับบทความ : 21 เมษายน 2569; วันแก้ไขบทความ 4 พฤษภาคม 2569; วันที่รับบทความ : 6 พฤษภาคม 2569

Received 21 April 2026; Revised 4 May 2026; Accepted 6 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากร จำนวน 301 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม

Citation:

* นันทนา สืบเพ็ง, สุวิจักขณ์ มั่นสารนียธธรรม และ สมเดช Sawandee. (2569). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(3), 1667-1685.

Nantana Saubpang, Suvijuk Mansaraneeyatham and Somdet Sawandee. (2026). 21st Century Management Skills Of School Administrators Under The Buriram Secondary Educational Service Area Office.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(3), 1667-1685.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน
 3. แนวทางทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการบริหารจัดการองค์การ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล และด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์
- คำสำคัญ:** ทักษะการบริหาร, ศตวรรษที่ 21, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aims to 1) study the 21st-century management skills of school administrators under the Buriram Secondary Educational Service Area Office, and 2) compare the level of opinions of personnel regarding the 21st-century management skills of school administrators under the Buriram Secondary Educational Service Area Office, classified by position, experience, and school size. 3) This research aimed to study the development of 21st-century management skills among school administrators under the Buriram Secondary Educational Service Area Office. The sample group consisted of 301 personnel. The research instrument was a 5-level Likert scale questionnaire with a content validity index between 0.80 and 1.00 The reliability coefficient of the entire questionnaire was 0.87, and the structured interview was also used. Statistical

analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed that:

1. The overall 21st-century management skills of administrators under the Buriram Secondary Educational Service Area Office were at a high level.

2. A comparison of opinions regarding 21st-century management skills among administrators under the Buriram Secondary Educational Service Area Office, categorized by position, experience, and school size, revealed no significant differences overall.

3. The guidelines for 21st-century management skills for administrators under the Buriram Secondary Educational Service Area Office include: communication skills, organizational management skills, analytical and creative thinking skills, technological and digital skills, and interpersonal skills.

Keywords: Management skills, 21st Century, School administrators

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 โลกกำลังก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบดิจิทัล เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และโครงสร้างสังคมที่มีความหลากหลาย ข้อมูลข่าวสารเคลื่อนที่อย่างเสรีผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย ทำให้ผู้คนสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนความรู้ได้ทันที พรหมแดนทางภูมิศาสตร์ถูกลดทอนลง กระบวนการเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่ในห้องเรียนแบบดั้งเดิมอีกต่อไป ส่งผลให้เกิดทั้งความท้าทายและโอกาสใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเผชิญกับบริบทที่แปรผันและซับซ้อน ไม่ว่าจะเป็นการปรับหลักสูตรให้องค์โลกาภิวัตน์ การพัฒนาทักษะผู้เรียนให้ก้าวทันอนาคต การยกระดับคุณภาพการสอนให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานสากล ตลอดจนการเตรียมพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์และแบบผสมผสาน (Mixed Learning) ผสานกับการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ทั้งนี้ ผู้บริหารจึงต้องมีความยืดหยุ่นในการวางแผน เชื่อมโยงความร่วมมือกับ

ภาคส่วนต่าง ๆ และเน้นการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต (สมชาย ใจดี, 2563) ในระดับนโยบาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยืนยันว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาชุมชนและประเทศ โดยกำหนดให้รัฐต้องจัดการให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม คุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย พร้อมเน้นหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน การตรวจสอบได้ และความโปร่งใสในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการการศึกษา (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ, 2560) รัฐธรรมนูญยังเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนา พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจ (คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษามีโครงสร้างระดับชาติ เขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และพัสดุ พร้อมต้องรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา กฎหมายฉบับนี้ยังวางมาตรการประกันคุณภาพ เพื่อให้คุณภาพการศึกษาทั่วถึง และเท่าเทียมกันในทุกภูมิภาค นอกจากนี้ ยังเปิดช่องให้ท้องถิ่น ชุมชน ภาคประชาสังคม และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผน และร่วมตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน การบริหารการศึกษาในแง่มุมมองเชิงวิชาการเน้นการกำหนดหลักสูตร การวิจัย และพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ ขณะที่การบริหารจัดการมุ่งวางกรอบการทำงานที่ชัดเจน ควบคุมงบประมาณ ทรัพยากร และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีทักษะด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายระยะยาว การจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการบริหารบุคลากรผ่านการสรรหา พัฒนา และสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการออกแบบกระบวนการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม เช่น Active Learning และการประเมินผลด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (วิชัย ทองดี, 2563) ในศตวรรษที่ 21 ทักษะการบริหารสถานศึกษาจึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ใช่เพียงการจัดการฝ่ายวิชาการหรือยึดโยงกับวิทยฐานะ แต่ผู้บริหารต้องพัฒนาบุคลิกภาพในฐานะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovation Leadership) ที่มองเห็นโอกาส สร้างแรงบันดาลใจ และขับเคลื่อนองค์กรให้ทดลองแนวทางใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มคุณค่าแก่ผู้เรียนและชุมชน (วิรัช ศรีสวัสดิ์, 2021) นอกเหนือจากนั้น ความสามารถในการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการ

แปลงโจทย์ทางการศึกษาที่ซับซ้อนให้เป็นโอกาสในการสร้างสรรค์หลักสูตร ดึงเอาความต้องการของนักเรียน ครู และผู้ปกครองมาออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์บริบทจริง และทดสอบต้นแบบ (Prototyping) อย่างต่อเนื่องเพื่อหาทางแก้ไขที่มีประสิทธิภาพ (วิรัช ศรีสวัสดิ์, 2564) ขณะเดียวกัน การตัดสินใจด้วยข้อมูล (Data-Driven Decision Making) ช่วยให้ผู้บริหารสามารถรวบรวม วิเคราะห์ และใช้ผลลัพธ์เชิงปริมาณและคุณภาพมาปรับปรุงแผนกลยุทธ์และกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำ ทั้งในด้านการจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาบุคลากร และการติดตามผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมการประเมินผล และปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับผลลัพธ์ทางการศึกษาสู่มาตรฐานสากล (วิรัช ศรีสวัสดิ์, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุน กำกับดูแล และพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษามัธยมศึกษาจำนวน 66 แห่ง ในจังหวัดบุรีรัมย์ จึงได้ออกแบบและจัดสรรงบประมาณโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ รวมถึงเวิร์กช็อปด้านภาวะผู้นำการศึกษา การบริหารจัดการทรัพยากร และนวัตกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารในยุคศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ยังส่งเสริมให้ผู้บริหารได้พัฒนาเครือข่ายผ่านกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Communities of Practice) ทั้งภายในเขตและข้ามเขตพื้นที่การศึกษา ด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ สัมมนาเชิงปฏิบัติการเยี่ยมชมสถานศึกษาต้นแบบ และการศึกษาดูงานกับหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐ เอกชน และสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเรียนรู้แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) แล้วนำมาปรับใช้กับบริบทของตนเอง ในเชิงยุทธศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ได้เชื่อมโยงกิจกรรมพัฒนาผู้นำกับแผนยุทธศาสตร์ประจำปีงบประมาณ 2567 โดยเน้นวิสัยทัศน์ พื้นที่ปลอดภัย ได้คุณภาพตามมาตรฐาน และจุดเน้น ไม่มีเด็กคนใดถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง เพื่อให้โครงการฝึกอบรมและเครือข่ายการเรียนรู้สอดคล้องกับเป้าหมายการยกระดับคุณภาพการศึกษาและความเสมอภาคทางการเรียนรู้ของจังหวัดบุรีรัมย์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์, 2567) จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์สามารถออกแบบกลยุทธ์บริหารงานและขับเคลื่อนการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้บริหาร จำนวน 167 คน และครู จำนวน 3,162 คน รวมเป็น 3,329 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์, 2568)
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 344 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan, 1970) โดยได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นในการพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ

ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

- 4.1 กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 4.2 เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์
- 4.3 แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง
- 4.4 บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ และขออนุญาตจัดบันทึกหรือใช้เครื่องมือบันทึกเสียงจากผู้รับการสัมภาษณ์
- 4.5 ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ
- 4.6 ขอบคุนผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ประสบการณ์ และ ขนาดสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ทั้งโดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับ เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม ตำแหน่ง และ ประสบการณ์ โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' method)

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143)

3.1 t- test แบบ Independent samples

3.2 F- test แบบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' method)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุก ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการ คิดสร้างสรรค์ รองลงมาคือ ด้านทักษะการบริหารจัดการองค์การ ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะการ สื่อสาร

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมละ รายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จำแนก ตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านทักษะการบริหาร จัดการองค์การ และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะการสื่อสาร 2) ด้าน ทักษะการบริหารจัดการองค์การ 3) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 4) ด้าน ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล 5) ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญ มาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะการคิด วิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ รองลงมาคือ ด้านทักษะการบริหารจัดการองค์การ ด้านทักษะ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะการสื่อสาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว

ในยุคปัจจุบันจึงให้ความสำคัญกับการคิดเชิงนวัตกรรมเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ศรีสมบัติ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า 1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรณวัฒน์ ธาราศรีสุทธิ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจิตวิญญาณความเป็นครู รองลงมาคือ ทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมละรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูมีบทบาทและมุมมองในการปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ศรีสมบัติ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ วรณวัฒน์ ธาราศรีสุทธิ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่มีสถานภาพ และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ที่มีการประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะใหม่ที่บุคลากรทุกช่วงวัยต้องเรียนรู้และปรับตัวพร้อมกัน ประสบการณ์ที่มากกว่าจึงอาจไม่ส่งผลต่อระดับทักษะดิจิทัลหรือนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ศรีสมบัติ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ที่มีการประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ นงคณัฐ วงค์เห่า และคณะ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูผู้สอนที่มีการประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านทักษะการบริหารจัดการองค์การ และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีมาตรฐานเดียวกันในทุกขนาดโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล ทองจำรัส และสัจจวรรณ ทรพพสุ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และ

นวัตกรรม 2) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 3) ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ 4) ทักษะด้านการสื่อสารและสารสนเทศ 5) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา และ 6. ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมและต่างกระบวนทัศน์

3. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

3.1 ด้านทักษะการสื่อสาร จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหาร ด้านทักษะการสื่อสาร ได้แก่ 1) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร เพื่อถ่ายทอดวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน 2) พัฒนาความสามารถในการสื่อสารสองทาง โดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวคิด 3) ส่งเสริมการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบริบทและผู้รับสาร เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและลดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงาน 4) พัฒนาทักษะการสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารภายในและภายนอกสถานศึกษา 5) สนับสนุนการฝึกอบรมด้านการสื่อสารเพื่อการสร้างแรงจูงใจและการโน้มน้าวใจเชิงบวกแก่บุคลากร 6) ส่งเสริมการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งภายในองค์กร 7) พัฒนาทักษะการฟังอย่างลึกซึ้ง (Active Listening) เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์อันดีในสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก แนวทางการพัฒนาเน้นการสื่อสารเชิงกลยุทธ์และการฟังอย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้เนื่องจากการสื่อสารเป็นหัวใจของการสร้างความเข้าใจในเป้าหมายดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan M. (2018) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผู้อำนวยการ สามกลยุทธ์สู่ผลกระทบสูงสุด ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำสถานศึกษายุคใหม่ต้องมีทักษะการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เน้นการสร้างทีมที่มีศักยภาพ การสื่อสารและการทำงานร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุน การสร้างความสัมพันธ์ภายในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้นำต้องรู้จักแบ่งปันบทบาทและส่งเสริมภาวะผู้นำของครูและบุคลากร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับโรงเรียน ผลการวิจัยสรุปว่าภาระหน้าที่ของผู้นำโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จไม่ได้เน้นเพียงการบริหารจัดการภายใน แต่ต้องเป็นผู้อำนวยการสร้างวัฒนธรรมเชิงรุก นำองค์กรสู่เป้าหมายยุคดิจิทัลด้วยความคล่องตัว และมีการเรียนรู้ร่วมกัน และสอดคล้อง

กับ Leithwood & Jantzi (2019) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำโรงเรียนเชิงเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ของผู้นำ การใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประกอบการตัดสินใจ และการสื่อสารวัฒนธรรมองค์กรเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จ การเน้นความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกัน การเป็นผู้นำแบบแบ่งปันและสร้างแรงบันดาลใจ ช่วยให้โรงเรียนเผชิญความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างเข้มแข็ง กระตุ้นให้ครูและนักเรียนร่วมมือกันเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผู้นำต้องยืดหยุ่นและกล้าเปลี่ยนแปลงนโยบายตามสถานการณ์ที่ทันสมัย

3.2 ด้านทักษะการบริหารจัดการองค์กร จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารใน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหาร ด้านทักษะการบริหารจัดการองค์กร ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนาทักษะการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับบริบทและนโยบายการศึกษา ระดับชาติ 2) พัฒนาความสามารถในการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง 3) ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ 4) พัฒนาทักษะการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ครูและบุคลากรมีบทบาทในการตัดสินใจ 5) สนับสนุนการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผน ควบคุม และประเมินผลการดำเนินงาน 6) ส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรมทางวิชาชีพ 7) พัฒนาทักษะการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก เน้นความยืดหยุ่นและการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pont B. Nusche D. & Moorman H. (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปรับปรุงภาวะผู้นำโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ต้องเน้นการสร้างร่วมมือระหว่างครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ในขณะเดียวกัน ต้องส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ยืดหยุ่น กระบวนการสื่อสารมีประสิทธิภาพ และเน้นความโปร่งใส

3.3 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหาร ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาเชิงระบบ และเชิงเหตุผล 2) พัฒนาทักษะการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาการบริหาร 3) สนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการคิดริเริ่มและการแสวงหานวัตกรรม

4) ส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์ในการออกแบบแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา 5) พัฒนาความสามารถในการคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาและสังคม 6) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์ 7) สนับสนุนการใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ในการแก้ปัญหาและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก เน้นการใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Slater C.L. (2022) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผู้นำด้วยการออกแบบในโรงเรียนศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะสำคัญของผู้นำโรงเรียนยุคใหม่คือความสามารถในการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มุ่งความคิดสร้างสรรค์และทีมงานที่ปรับตัวคล่องตัว กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้นำต้องกล้าเสี่ยง สนับสนุนการทดลองแนวทางใหม่ และใช้ข้อผิดพลาดเป็นโอกาสในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบและจริยธรรมยังคงเป็นรากฐานสำคัญของความยั่งยืนในสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ธนพร เกียรติศิริสกุล (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ($r = 0.8935$) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว

3.4 ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหาร ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ได้แก่ 1) ส่งเสริมการพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นต่อการบริหารสถานศึกษา 2) พัฒนาความสามารถในการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ 3) สนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศภายใน 4) ส่งเสริม

การใช้ข้อมูลขนาดใหญ่พิเศษ (Big Data) และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5) พัฒนาทักษะการบริหารจัดการความปลอดภัยทางดิจิทัลและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี

6) ส่งเสริมการเรียนรู้และปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่อย่างต่อเนื่อง 7) สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก เน้นการใช้ Big Data และความปลอดภัยทางดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bush T. (2019) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำโรงเรียนในยุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีทักษะด้าน ICT สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารองค์กร สร้างสรรค์งาน และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลอย่างรู้เท่าทัน จำเป็นต้องเปิดใจเรียนรู้ผ่านกระบวนการใหม่ ๆ จัดการกับข้อมูลขนาดใหญ่ และนำมาวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ รวมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้องค์กรปรับตัวต่อความทันสมัย และสอดคล้องกับ Day C. & Sammons P. (2020) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำสำหรับโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะให้ความสำคัญต่อการนำนวัตกรรมดิจิทัลเข้าสู่กระบวนการบริหารงาน เพิ่มบทบาทของเทคโนโลยีและทีมเวิร์คในองค์กร สร้างวิสัยทัศน์ร่วมที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นปัจจัยสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านของโรงเรียนในยุคใหม่โดยตรง

3.5 ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหาร ด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมือในองค์กร 2) พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมและการบริหารความหลากหลายของบุคลากร 3) ส่งเสริมการแสดงภาวะผู้นำเชิงมนุษยสัมพันธ์ที่เอื้ออาทรและเข้าใจผู้อื่น 4) พัฒนาทักษะการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีการสร้างสรรค์และเป็นธรรม 5) สนับสนุนการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร 6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 7) พัฒนาทักษะการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก เน้นการสร้างเครือข่ายและความฉลาดทางอารมณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพากร ยุหนานาท (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอนโรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมากความผูกพันต่อ

องค์กรของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 ด้าน คือ ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านการใช้ดิจิทัลเทคโนโลยี โดยมีอำนาจพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอน ได้อยู่ละ 67.4

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ประกอบด้วย ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการบริหารจัดการองค์การ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และด้านทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ **ข้อเสนอแนะ** 1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสะท้อนตนเอง (Self-reflection) เพื่อพัฒนาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านทักษะการสื่อสารซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2. ควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการติดตามประเมินผล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความทันสมัยของการบริหารงาน 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). กระทรวงศึกษาธิการ. เรียกใช้เมื่อ 27 ตุลาคม 2568 จาก <https://www.moe.go.th/>
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ.
- ชนพร เกียรติศิริสุกุล. (2565). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นงคณัฐ วงศ์เห่า. (2567). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุพาภร ยุหานาท. (2560). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอนโรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู.
- วรรณวัฒน์ รักษาชาติ, และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2564). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา, 4(3), 45–60.
- วิชัย ทองดี. (2020). การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21: ทักษะและกลยุทธ์. วารสารการบริหารการศึกษา, 5(2), 1–15.
- วิรัช ศรีสวัสดิ์. (2021). นวัตกรรมและการตัดสินใจด้วยข้อมูลในระบบการศึกษา. บทความเสนอในการประชุมวิชาการระบบการศึกษาแห่งชาติ.
- สมชาย ใจดี. (2563). ทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. (2568). รายงานสถิติข้อมูลทางการศึกษาและจำนวนบุคลากร ประจำปีการศึกษา 2568. บุรีรัมย์: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. (2563). รายงานยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้นำสถานศึกษา. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุวิมล ทองจำรัส และ สจิวรรณ ทรพรพสุ. (2563). องค์ประกอบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อัญชลี ศรีสมบัติ. (2564). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
- Bush, T. (2019). School leadership in the digital age. Sage Publications.
- Day, C., & Sammons, P. (2020). Leadership for 21st century schools. Oxford University Press.
- Fullan, M. (2018). The principal: Three keys to maximizing impact (2nd ed.). Jossey-Bass.
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (2019). Transformational school leadership in 21st century. Springer.
- Pont, B., Nusche, D., & Moorman, H. (2021). Improving school leadership. OECD publishing.
- Slater, C. L. (2022). Leading by design in the 21st century school. Academic Press.